

250
DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
CRISIBUS.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. JOANNIS GOWDIE,
ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

c
THOMAS BULFINCH, A. M. NOV-ANGLICANUS.

Ad diem 6 Octobris, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud HAMILTON, BALFOUR, & NEILL,
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
M,DCC,LVII.

DISSERTATIO MEDICA

IN ARTERIA

CRIBRATA

PER ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

1. Muz. 12.

33242 Wals

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

ANATOMIA

VIRO PRAECLARO,
LITERIS ET INGENIO SPECTABILI,
FRAN. NICHOLLS,
MEDICO REGIO,
COLLEGII MEDICORUM LONDINENSIS
ET
REGIAE SOCIETATIS
SOCIO DIGNISSIMO;
EA QUA PAR EST OBSERVANTIA,
IN GRATI ANIMI MONUMENTUM,
HASCE STUDIORUM PRIMITIAS
HUMILLIME
D. D. D.
THOMAS BULFINCH.

W. J. L. MEDICAL

THOMAS NICHOLS

Medical Officer

1882

General Medical Officer

Medical Officer

General Medical Officer

General Medical Officer

General Medical Officer

General Medical Officer

General Medical Officer

General Medical Officer

Doctor

THOMAS NICHOLS

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

CRISIBUS.

CUM plerique morbi vel ab aucta quantitate, vel a laesa fluidorum mixtura pendeant; cumque naturam in his morbis intentam plerumque conspiciamus, vel ut redundans fluidum evacuatione quadam eliminet, vel vitium quod mixto inhaeret, fecernat et ejiciat, seu crisin morbo propriam perficiat; cum denique in his morbis omnis recuperandae salutis spes in justa crisi ponatur; non inutile videtur ad medicinam ritè faciendam, ut quid sit crisis, in quibus morbis sit necessaria, quibusque vel nulla, vel iniqua, vel imperfecta, vel perfecta et omnibus numeris absoluta, expectanda sit, perquiramus.

A

DOCTRINA

DOCTRINA de crisibus, licet a plurimis veterum maximi habita, a quibusdam tamen recentiorum quasi nullius momenti in dubium vocata est, vel spreta atque neglecta rejicitur: alii contra morborum crises ita medicorum artibus obedientes existimant, ut sistere illas, aut perturbare, aut quocunque velint modo ducere pro libitu tentent.

CERTO tamen certius constat neque excretiones animales, neque ab iis pendentes morborum crises, cum salute animalis, aut sisti aut perturbari, aut mutari posse. Quamvis enim excretiones animales ab ipsa natura saepissime commutentur, ut sub ictero, bile flavescent urinae, et sub urinis ob renes obstructos suppressis, faeces et salivae sint plane urinosa; hae tamen commutationes ita parum naturae votis respondeant, ut accumuletur indies in sanguine vel bilis vel sal urinosum, ad solidorum necrosin et animalis perniciem. Ita suppressa cutanea secretionem, licet urinae copiosae ejiciantur, a cacochymia tamen corpus conservare nequaquam valebunt.

Crisis
quid sit.

PER CRISIN sive iudicium apud Medicos intelligitur saepe mutatio quaecunque subita in morbis facta, ex qua morbus vel in salutem, vel in alium morbum

morbum, vel in mortem, manifeste tendit. Sed cum in plerisque morbis mutatio in salutem fiat per evacuationem cujusdam humoris, plures medici, et iis assentientes nos, per crisin intelligimus illam tantum morbi mutationem quae in salutem per quasdam evacuationes fit. Cum vero non omnes omnino morbi vel ab aucta quantitate, vel à laesa fluidorum mixtura, ortum ducant, non omnes morbi crisis sunt solvendi.

AUCTA evacuatio, sive per sudorem, sive per alvum vel haemorrhagias, ea fiat, habitum corporis magis magisque relaxat; in morbis igitur a debilitate ortis, fieri non potest, quin omnis crisis sit admodum noxia. Et profecto experiētiā compertum est, crebras alvi dejectiones, vel sudores immodicos in hujusmodi morbis, aegros minimè sublevare, at morbi magnitudinem, aegrique imbecillitatem tum ostendere tum augere; mortemque, vel saltem periculum, intentare.

Morbi
Crisibus
non ca-
rentes,
aut non
ferentes.

LEUCOPHLEGMATIA cum a fibrarum debilitate ac nimia exinde sanguinis visciditate pendeat, vigorem et robur partium solidarum, maximeque viscerum chylicationi, et sanguificationi inservientium

Exem-
plum pri-
mum.

entium labefactatum habet *. Nam ob nimiam partium laxitatem, lentior et tardior fit sanguinis circuitus, secretiones aequae ac excretiones imminuuntur; unde lymphæ, quæ fecerni et foras ejici debet, retinetur: præsertim etiam fibræ motrices subcutanei illius cribri debito privantur robore, et tela cellulosa cutim et musculos intercedens nimio adimpletur humore. Facies fit pallida, interdum subflava, ingens membrorum adest lassitudo, animi torpor, appetitus dejectio, siticula, corpus plenius et tumidius est, tactu frigidum et molle, cum intumescencia et inflatione pedum. Quid quaeso agendum est? num expectandum donec perveniat crisis, et uno quasi ictu omnia dira hæc simul amoveat? Magno sanè aegri periculo illud expectandum esset; ad roborantia potius confugiendum, et tonus partium aromaticis et chalybeatis restituendus est. His medicamentis augetur fibrarum robur a quo solvitur fluidorum visciditas, et dissipantur nimiae partium humiditates, et sanguis ad debitum colorem, calorem et acrimoniam cum salute promovetur.

Exemplum secundum.

COELUM pluviosum et humidum, domicilia in regionibus paludosis ambiens, vulgò febrium intermittentium

* HOFFMANNI Syst. ration. tom. 4. de Cachexia.

mittentium causa habetur *: nec injuriâ sanè, in his enim regionibus endemiè (uti aiunt) et in hujusmodi tempestatibus epidemicè grassantur. Nam sub illis aëris constitutionibus fibrae e quibus solida corporis conflantur, ab inusitata humoris quantitate, quacum oneratur coelum, laxantur; perspiratio impeditur, sanguis non amplius ut par est agitur, et lentor subnascitur; unde principium illud, *Divinae illa aerae particula* †, sive Archæi, sive Naturae insignitur nomine, statim sese erigit, emunctoria constringit, cor in motus frequentiores deducit, febrem excitat, sanguinem agitat, lentorem solvit, sanguinem depurgat; quae inde sequitur per sudorem et urinam evacuatio, non fortasse causam morbi sed effectum solummodo, rejicit; non fibras jam nimium laxas, strictiores reddit, sed sordes sub ipsa febre congestas tantum amovet; et nisi ad magnum illud Dei donum, corticem Peruvianum confugiamus, iterum cumulabuntur a laxitate sordes, iterumque expectanda erit febris.

RECTAM

* Huxham on fevers, chap. 2.

† Horatius lib. 2. sat. 2.

Exem-
plum ter-
tium.

RECTAM corporis valetudinem, sive functio-
num animalium integritatem, a perfecta humorum
temperie, eorumque libero et aequabili in omnes
corporis partes influxu et circuitu, pendere, res in
Physiologicis certa est, et extra omnem dubitatio-
nem posita. Verum cum debita temperies et pu-
ritas in eo maxime consistat, ut particulae vel
superfluae vel noxiae per congrua emunctoria, ut
fere sunt cutis, hepar, renes, intestina, tunicae
glandulosae faucium, nasi et bronchiorum, ritè
eliminenter; iudicatu facillimum est, tum flui-
dorum impuritatem, vel, ut Graeci aiunt, κακο-
χύμιαν, oriri, quando particulae excernendae in-
tus retentae dulces ac temperatas exuperant.
Scire autem operae pretium est, sanguinis dyscra-
siam non semper ejusdem esse generis, sed pro
diversa excrementitiarum particularum indole per-
multum differre, et varia inducere symptomata.
Quemadmodum in scorbuto, sic etiam in febribus
quibusdam malignis, mira, quae sponte oritur, lassitudo,
artuum languor ac impotentia, magna vi-
rium ad animi usque defectum prostratio, pulsus
debiles ac languidi, sudoris et urinae foetor, et tam
prompta partium, sine praegressa externa causa,
sphacelatio

sphacelatio, summam adeo sanguinis et succorum omnium corruptionem patefaciunt; ut per crises noxia a sanis separare et eliminare moliatur Natura haud expectandum. Cum enim in hujusmodi fluidorum statu tota humorum massa, si non revera jam putrida sit colluvies, saltem adeo putrescens redditur, ut motus ad crises necessarios ferre non valeat. Ideoque qui sapiunt, non crisin ad huncce morbum solvendum aut promovent, aut expectant; sed ad acida, atque ad ea omnia, quae vi putrefactionis resistendae pollent, confugiunt.

HACTENUS de morbis crisis non carentibus, nunc de iis qui iniqui vulgò nuncupantur, disputandum est.

CRISIS iniqua dicenda est, cum natura materiem morbosam per incongrua emunctoria, ideoque aut imperfectè aut cum fluidis saluti necessariis mixtam expellat: novum inde vel adducens morbum, vel aegrum in discrimen morbi recidivi conjiciens.

Iniqua
Crisis
quid?

MULIERES mensibus suppressis, infinitis fere malis sunt obnoxiae; et summam profectò medici

Exem-
plum
primum.

et

8 DISSERTATIO

et curam et artem ad ea amovenda postulant. Natura enim conscia plenitudinis auctae, sanguinis abundantiam quâ datur porta, expellere conatur, et si rite illam et debito more dejicere non valeat, vel sedibus, vel ruptâ quâdam pulmonum arteria ore evacuat; unde phthisis nonnunquam, et omnia quae inde oriuntur incommoda brevi supervenient.

Exem-
plum se-
cundum.

PODAGRA nihil aliud est, quam Naturae molimen ex corpore id quod sibi inimicum est et noxium in articulos protrudere. “* Est itaque pro morbi liberatione, potius quam pro ipso morbo habenda haec affectio:” at nonnunquam, licet nihil sit optabilius, nihil magis salutare, quam ut partibus externis infideat hicce morbus, ob aegri imbecillitatem, vel malam medicorum vel adstantium tractationem, quod sibi noxium est, catarrho vel diarrhoeâ expellere coacta est Natura; at iniquâ hinc adductâ crisi minuuntur admodum vires, et de vita maxime periclitatur aeger; materia quippe morbi maxima ex parte in corpore retinetur, magis magisque debilitato corpori reversionem morbi brevi allatura.

Ad

* Mead de podagra.

Ad varios morborum fomites ritè eliminandos, Exem-
plum ter-
tium.
 varia, at cuique propria et idonea emunctoria natura postulat : nonnunquam multis, aut simul aut successivè utitur. Variolarum contagium per cutis excretoria, per pus, per salivam, per alvum (praecipue in junioribus), pro viribus, expellere conatur. Febres, aliàs Haemorrhagiae, aliàs urinae crassiores, aliàs denique cutaneae tollunt rubedines.
 * Admiranda prorsus datur inter cutem et alvum quasi affinitas et similitudo, adeo ut iisdem morbis affici non rarò videantur : hinc in febribus cutaneis, si ob virium prostrationem, ob medici imperitiam, vel caloris defectum ; materiam morbosam per cutis foraminula amovere natura nequeat, Diarrhoeà morbum solvere non rarò conatur ; at maximum indè subnascitur periculum, ne aegri vires, vi morbi jam nimium labefactatae, subductis fluidis aquosis, prius succumbant, quam morbosam materiam plene eliminaverit. Caveant igitur medici ne temere sanguinem mittant, ne potiones alvum, vel irritandi, vel refrigerandi vi pollentes, saepe nimis inconsultò exhibeant ; ne iniquae criseos poenas Natura luat.

B

LICET

* Vid. Aph. Hippocrat.

Nalla
Crisis
ubi.

LICET in plerisque morbis crisin molliatur Natura, tamen nonnunquam, vel ob humorum copiam tantopere perturbatur (pro certo enim habendum est Naturam tranquilla omnia in corpore desiderare, et a turbulento rerum statu semper abhorrere) ut nihil feliciter agere; vel ob nimias evacuationes vires adeo deficiunt, ut ne quidem agere omnino possit.

Exem-
plum
primum.

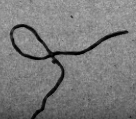
SI juvenis aut adultus robustus, cujus sanguis crassior, et pro mole corporis quam par abundantior, vel impurae et noxae indolis est; vel cujus primae viae magnâ impurorum succorum coluvie scatent, variolis corripitur; omnia symptomata statim confunduntur, convulsionibus frequenter primis diebus opprimitur aeger; vel si adeo validae sint vires ut tanto morbi impetui sufficiant, cito nimis quaedam protruduntur pustulae, quaedam non protruduntur omnino; et fomes morbosus ob humoris noxii expellendi facultatem denegatam, in sanguine relinquitur. Natura humorum copiâ functionibus animalibus regendis atque defungendis inepta fit, et in crisi perficienda impeditur. Maculis nigris a subsistente
in

in emunctoriis veneno putrescente cutis suffunditur; a retento veneno solvitur sanguis, et sedibus et urinis commixtus sanguis rejicitur; cruor denique putrefactus, per omnes meatus corporis profluens, vires cum vita subducit.

VARIOLOSI veneni ejectionem propter turbulentum rerum statum frustra aliquando a Natura susceptam esse, ostendimus; frustra aliquando quoque ob virium imbecillitatem idem fieri expectandum est: Instrumenta enim quibus utitur Natura ad res suas in morbis rite instituendas, sunt aucta vis fibrarum et sanguinis justa atque ordinata distributio, deficientibus autem aut viribus aut fluidis, ut a proposito deficiat Natura necesse est. Inde non raro accidit, naturam, in quibusdam morbo varioloso correptis, ob vires ab alio morbo fractas, vel ob insignes quae praecesserunt exanitiones, nullas valere pustulas protrudere, vel protrusas marcescere sinere, et operis initi quasi oblitam torpere. Ob hanc rationem, “ Non le-
“ viter, inquit doctissimus Meadus*, terreri de-
“ bet medicus, quoties variolis gravida corripi-
“ tur

Exem-
plum se-
cundum.

* In tractatu de variolis.

“tur: Metus enim est, ne abortum patiatur,
 “unde duplex imminet periculum, alterum a
 “nova, quae tunc oritur febre; alterum a sangui-
 “nis profusione, quae aegram labefactat. Itaque
 “quo longiore tempore aegra in utero gestaverit,
 “eo gravius est discrimen; maturior enim partus
 “cum majori vitalis liquoris jacturâ exit.”

Crisis nul-
 la propter
 torporem
 animae.

ANIMAM, * omnium corporis humani motuum
 gubernatricem, mirâ quâdam et prorsus divinâ sa-
 gacitate esse praeditam luculenter patet, si modo
 quam sapienter febres, quam prudenti consilio
 sternutationes, tusses et vomitus saepissime insti-
 tuat, observemus. Si noxium quid foras ejicien-
 dum sit, febris ut ejiciat adest. Si lien, si hepar de-
 obstruendum sit, si fluida in canalibus intestinorum
 impediuntur ac haereant, si pulmones acri mucus
 irritentur, vel viscido infarciantur, sternutatio-
 nes, vomitus et tusses in auxilium accersit suum,
 quibus compressa vasa vel extendantur, vel hae-
 rens fluidum in progressu urgeatur. Interdum ta-
 men nullam molitur crisin, sed prae moerore defi-
 cit attentio ad res corporis; interdum morbi ma-
 lignitate perterrita spontè fugit,

Si

* Nichols praelect. de anima medica,

Si variolis correpto aliquid quod aegrè admodum ferre solebat nuntiatum est, anima metu morbi perculsa et perterrita succumbit, et non amplius sese ad virus eliminandum accingit, sed malum et perniciem intùs alit, dum sanguis contagio resolutus quaquaversum prorumpat, et foeda putredine corpus opprimat.

Exemplum
primum.

Dum pestis optime a Thucydide descripta apud Athenienses tantà cum strage grassabatur, plurimi, nullis morbi symptomatibus correpti, inter ambulandum, inter munia vitae fungenda, quasi coelitis tacti, subito humi procubuerunt mortui. Anima enim janijam venturà putredine perterrita effugit; vel corpus quod sanare non potuit indignum ut diutius teneret arbitrata deseruit. Hinc etiam, doctissimo Pereira asserente, in febribus pestilentialibus, non audet Natura febrem movere.

Exemplum
secundum.

In provecta senectute notandum etiam est (sive ob animae inertiam, sive ob solidorum rigiditatem, sive ob auctam nimis morbosae materiae quantitatem) crisin a Natura raro proponi, propositam rarissime perfici,

LICET

Crifis nul-
la propter
defectum
emuncto-
rii.

LICET anima firma fit et vegeta, et corporis rebus invigilet, tamen deficiente emunctorio, deficiat crifis neceffe est. Hinc in afcite, five inter tendines mufculorum abdominis, qui transversales dicuntur et peritoneum, aqua effundatur: five in medium tunicarum peritonei illapfus humor receptaculum fibi formans inflationem efficit; five in amplo imi ventris fpatio colligatur et ftagnet, crifis non eft expectanda. Quoniam nulla alia datur via per quam auferri poffent aquae, praeter venas abforbentes, quae etiam in hoc morbo officio fuo fere femper malè funguntur; hinc ea quae urinam movent, pulvis fcilicet fcillarum, falia lixiviana et hujufmodi medicamenta pro ratione virium aegri funt exhibenda; fcilicet ut exficcato corpore major fiat tranfudatio et abforptio fluidi extravafati, aut celeriori viâ fuccurrere oportet, per ventrem ipfum humores *διὰ τὸν κοιλίου* emittendo.

NULLUS autem Hydrops gravior eft et periculofior illo qui cerebrum vel pectus occupat; deficit enim emunctorium. Vix ullius funt virtutis in hisce cafibus vel quae praefantiffima cenfentur diuretica; et cathartica aquae expellendae vi praedita faepe incaffum propinantur, ob humorum fitum

tum ineptum ad debitam absorptionem. Hinc cerebrum inusitato humorum pondere opprimitur; aut humor in pectore in dies auctus, tandem pulmonum impediendo motum, spiritum intercludit, et in utrisque casibus aeger improvise moritur.

DE crisi- bus iniquis, et de morbis quibus nullae ominino competunt crises, disputationem relinquamus, et ab his quae terrent, ad ea quae felicioris sunt ominis progrediamur, et quid sit crisis perfecta, et adaequata, salutem secum afferens, et quibus signis illa indicetur, perquiramus.

PERFECTAE et adaequatae crisi tria competunt: primo, necesse est ut morbidae materiae ritè respondéat; secundo, ut vires aegri auge-
Crisis perfecta et adaequata.
 scant cum nonnaturalium justâ dispositione; tertio, ut critica evacuatio ad finem usque morbi perducatur.

SI variolae, licet cum truculentis symptomatis adorian-
Exemplum a variolis petitum.
 tur, quartum circiter diem erumpant, maturatâ, scilicet in bonae indolis sanguine materiâ morbosâ, et febris admodum remittat; non est desperandum; caeteris enim rebus sufficiat natura. At si debitâ maturatione orrientur, debitisque excretionibus; scilicet si urina copiosa effluat, et subal-
 bidum

bidum quid deponat; si ptyalismus ritè instituat, si facies primo intumescat, deinde manus, et tertio pedes; si alvus, secundariâ sic dictâ accensâ febre vel sponte fluat, vel adjectis catharticis vel enemate magno aegri emolumento sese exoneret; si vires augecant; si cibi appetitus redeat; si excrementa tandem naturalia evadant; omnia in vado esse pronuntiandum est: quod si in aliqua crisis parte deficiat Natura, res in periculo sita reperietur.

Morbilli.

DATUR cognatum quiddam inter morbillos et variolas; uterque scilicet morbus Naturae molimen est ad contagiosum quiddam e corpore expellendum. In illis febris inflammatione catarrhosâ conjuncta adest; exanthemata protruduntur, aquâ tenui et acri potius quam pure impleta, et sexto fere vel septimo die, interdum vero octavo, squamis tenuissimis farinae instar, a corpore decedentibus, finitur.

AT scire debet medicus inflammationem non solum exteriora sed etiam interiora corporis occupare, praecipue pulmonem, unde sequitur tussis cum spirandi difficultate: in ipso igitur morbi initio, si vires

et

et pulsus ferant, detrahendus est sanguis, et pro aetatis et virium aegri, et symptomatum ratione repetendus, et sub finem morbi ne unquam quidem omittendus; ne funesta superveniat peripneumonia, vel febris hecticae, tabisque incommoda sequantur. Tantum interest scire quid velit Natura, et quamnam insistet viam, ut morbos amoveat, et salutem confirmet. “ Nam * in omnibus
“ morborum motibus noxiam materiam suo modo
“ anima, ea scilicet secretionem quae sola convenit,
“ suo tempore atque ordine ejicere meditatur; nec
“ sine summo corporis periculo in suo opere perturbatur. Una est podagrae crisis articuli tumor rubens, dolens, nitens, cum membri sudore, adjectis saepe vesiculis acri lymphâ repletis.
“ Hunc tumorem, pectoris oppressio, in ventriculo
“ nausea cum aegritudine, acidi eructatio, et intercurrentes abdominis inflatio, plerumque antecedunt. Si interim aut pectoris oppressioni largâ sanguinis missione malè occurratur, aut intestina praeposterâ catharsi perturbentur; omnem de podagra curam anima deponet, et noxiam materiam, vel in corporis perniciem intus alet, vel
C “ iniqua

* Totam hanc rem perspicuitate et elegantia sibi propria illustravit clarissimus Nichols, in praefatione de animâ medica: p. 19, 20.

“ iniquâ excretionē, sub catarrhi scilicet vel diar-
“ rhoeae forma, quaeque salutē restituendae pa-
“ rum sufficiant, depellere conabitur.

“ IN variolis discretis et benignis eruptio pustu-
“ larum quarto die incipit, nec ante septimum
“ tota absolvitur. Hanc pustularum eruptionem
“ antecedunt nausea, dolor capitis et dorsi, pectoris
“ oppressio, cum pulsu pleno, forti et frequenti;
“ si, ut his symptomatis occurratur, plenitudo ad
“ robur corporis, et salutem necessaria, vel mis-
“ sione sanguinis, vel nimîa catharsi, minuat,ur,
“ quid aliud agitur? nisi ut Natura debilitata in
“ suo opere impediatur. Si ut nausea tollatur,
“ quam ne alimentis corpus oneretur, anima insti-
“ tuit, emetica adhibeantur, quid agitur? nisi ut
“ anima concitato tumultu, in suo opere praeci-
“ pitetur, et morbida vis in caput, faciem et
“ fauces, copiosius impellatur. Si stimulantibus
“ et aromaticis solidorum vis, et tensio, praeter
“ modum augeantur, quid aliud agitur? nisi ut,
“ justâ comperendinatione denegatâ, Natura, nec
“ collectis testibus, nec comparatâ suâ defensione,
“ rea in iudicium et ruinam trahatur.”

Ad finem tandem festinat oratio nostra ; restat tantum ut de crisi imperfectâ pauca adjiciamus.

Si Natura, ut morbos amoveat, rectam primo insistat viam, sed antequam ad finem pervenerit, deflectat, vel prorsus desistat ; et igitur voti non omnino compos, in opere peragendo defessa se sistat, crisis nuncupanda est imperfecta ; ut si calculus, e rene motus, e vesica non ejiciatur. Si febris excretionibus quibusdam necessariis careat ; ut si variolis desit ptyalismus ; si podagrae deficiat vel tumor vel sudor partis ; vel si excrementa et non naturalia ad statum naturalem non revertant ; et naturam adhuc quid habere agendum monstrat ; imperfectam esse crisin judicare licebit.

Si excretio quaedam ad crisin perfectam constituendam necessaria deficiat ; medicum perquirere oportet, an aliam quandam excretionem meditetur Natura ; quae licet subsidaria et iniqua sit, aegri tamen viribus reficiendis conferet, ut postea collectis viribus morbum felicius aggrediatur. Si aliam meditetur excretionem saluti non officientem, promoveatur ; si nimia fiat cohibeatur, at
ne

nè ullo quidem modo supprimatur ; si ob imbecillitatem opus susceptum corruat, vel saltem ad exitum optatum, non perducatur, collapsa Natura debitis remediis refocilletur, vel nova excitetur excretio virium rationi magis respondens.

Exemplum
primum.

Si urgente peripneumoniâ expectoratio statim supprimatur, vel funesta superveniat diarrhoea ; ad cantharidum opem confugiendum ; quae facto ulcere non modo novâ et forsan tutiori viâ materiam morbosam educant, sed etiam stimulo sibi proprio, naturam languentem refocillent, et ut opus lautè conficiat, quasi provocent.

Exemplum
secundum.

INTER ferè innumeros, quibus subjicitur corpus humanum, morbos, nullus tam saepè medicum artis suae non satis peritum fallit, ac febris. Si febris, debitis excretionibus impeditis oriunda, paucis elapsis diebus mitior fiat, si largus et aequalis erumpat sudor, expectandum est febrem omnino cessaturum esse : Atat urina cautè est exploranda, antequam quid sit futurum praesagire liceat ; etenim si urina tenuis sit, si non copiosum quiddam et
citò

citò deponat, si faeces non debitae sint consistantiae et coloris, quanquam omnia alia bene se habeant symptomata, fomes febrilis adhuc in corpore latet. Sudor, de quo nuperrimè mentionem feci, criticus certè fuit, sed imperfectam solummodo efficiens crisin, adeò ut si febris hodierno die abeat, cras iterum redierit.

DOCTRINA haec de crisibus, ad prognosin medicam, sive iudicium de morbis, eorumque fausto vel infausto eventu referenda est, ideoque ad morbos ritè sanandos plurimum confert: et profectò si secundum hanc normam iudicium et praescribendi modum instituerit medicus, nec quid consequetur, nec quid sibi voluerit Natura, nec quibus rebus opus fuerit, ignorabit.

Ex haëtenus praemissis, clarissimè, uti spero, lectores, patet, doctrinam hanc non esse, ut hodierni quidam affirmare audent, pro nihilo habendam. Hanc profectò qui nescit, medicinam nescit; vel saltem, si haecce sola, * Medicum non faciat, aptiorem tamen medicinae reddit, atque dum *ἔφελεν* tentat, *μη ελπίτειν* docet.

F I N I S.

* Celsus, lib. 1. praef.

The first of the three
is the one which is
the most common
and the most useful
in the study of
the history of the
people of the
world.

The second of the three
is the one which is
the most difficult
and the most
important in the
study of the
history of the
people of the
world.

The third of the three
is the one which is
the most interesting
and the most
important in the
study of the
history of the
people of the
world.

The fourth of the three
is the one which is
the most important
and the most
important in the
study of the
history of the
people of the
world.